

Türkiye Basın Özgürlüğü İndeksi'nde 154. Sıraya geriledi

RSF: Gerilemede TMK ve Paranoya etkili

Uluslar arası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütü, son yayımladığı 2013 Dünya Basın Özgürlüğü Sıralaması'nda Türkiye'ye 179 ülke içerisinde 154. Sırada yer verdi.

Sıralamasını bugün (30 Ocak) Paris'ten **"Baharlardan Sonra Umutlar Kırık"** başlığıyla duyuran RSF, **"Yakışsız bölgesel modeller"** başlığı altında sunduğu Türkiye tespitlerinde, "Türkiye hedeflediği 'bölgesel model' rolüne yakışmayan bir konumda kök saldı" dedi.

Türkiye 2005'ten beri geriye gidiyor

RSF Genel Sekreteri **Christophe Deloire**, sıralamada kıstas olarak doğrudan ülkelerdeki rejimlerin niteliğinin dikkate alınmadığını, buna karşın çalışmayla, demokratik ülkelerin insan haklarını ihlal eden ülkelere göre haber üretme ve yayma özgürlüğünü daha etkin şekilde koruduklarının ortaya çıktığını açıkladı.

"Diktatörlüklerde, haberin aktörleri aileleriyle birlikte acımasız baskılara maruz bırakılıyor. Birçok demokratik ülkede haberciler, basının ekonomik krizi ve çıkar çatışmalarıyla karşı karşıya. Tüm bu şartlar birbiriyle kıyaslanamayacak olsa da, ister şiddete isterse yayın kısıtlamalarına karşı olsun, baskılara karşı direnenleri anıyoruz."

Dokuz yılda 98'den 154'e

Sıralamadaki yeri itibarıyla 2012'ye göre 6 sıra birden gerileyen Türkiye'de basın özgürlüğündeki kan kaybı, 2005 yılından beri sürüyor. Türkiye, 2012 yılında da 179 ülke içerisinde 148. Sırada gösterilmişti.

Sıralamadaki yeri 2005'te 98, 2006'da 100, 2007'de 101, 2008'de 103, 2009'da 123 ve 2010'da da 138. Sıra oldu.

RSF: Türkiye'de güvenlik paranoyası var

Basın özgürlüğü için mücadele eden kuruluş, "Terörle mücadele adına, Türkiye demokrasisi bugün gazeteciler için dünyanın en büyük hapisanesi haline geldi. Her eleştiriyi çeşitli yasadışı örgütlerin komplosu olarak değerlendiren devletin güvenlikçi paranoyası, Kürt Sorunu'nun tekrar tırmanışa geçtiği son bir yıl içerisinde yeniden belirginleşti. Acaba, Terörle Mücadele Kanunu'nda onca kes vaat edilen fakat ertelenen reformlar, yetkililerle PKK arasındaki müzakerelerin yeniden başlaması, gerçek bir yaklaşım değişikliği doğurabilecek mi?" tespitine de yer verdi.

2013 sıralamasına göre, "statükonun birçok ülkesine hakim görüldüğü" Avrupa Birliği'ne üye Macaristan ve Yunanistan büyük gerileme içinde; birçok Doğu Avrupa ülkesinde özgürlük karşıtı tutum kökleşme gösterdi. Buna göre, AB üyelerinden 16'sı, halen sıralamada ilk 30 sırada yer alıyor.

11 AB ülkesinde durum kaygı verici

RSF, Avrupa açısından sıralamanın, ilk bakışta, "yeni tutarsızlıklarla karşı karşıya kaldığı için bir Avrupa modelinin yavaş yavaş aşınmasına ve kaygı verici durumların yaşandığı 11 üyesinin 80. Sıraya kadar gerilediğine" işaret ettiğini açıkladı.

RSF, İtalya'da iftira suçlarının ceza hukukundan çıkarılması ve "susturucu yasaların" kurumlarca tehlikeli şekilde araçsallaştırılmasına çare bulunamadığını, Romanya'nın (42) "haber dengesi" bahanesiyle getirdiği denetimlerin yürürlükte olduğunu, yeni Fransa (37) hükümetinden de gazetecilerin haber kaynaklarının güvence altına alınmasına dönük sözlerin yerine getirmesini beklediklerini bildirdi.

Yunanistan 84, Bulgaristan 87. sırada

Türkiye'nin komşularından Yunanistan 84. Sırada (14 sıra geriledi), Bulgaristan ise 87. Sırada (7 sıra geriledi) kendisine yer buldu. Sıralamada Gürcistan 100. (4 sıra ilerledi), Ermenistan 74. (3 sıra ilerledi), Azerbaycan 156. (6 sıra ilerledi), İran 174. (1 sıra ilerledi), Irak 150. (2 sıra ilerledi), Suriye ise 176. Sırada (aynı yerde) gösterildi. Türkiye'nin önünde Meksiko, arkasında Swaziland bulunuyor.

Finlandiya, üst üste üçüncü kez basın özgürlüğüne en saygılı ülke seçilirken, onu Hollanda ve Norveç takip etti. Sıralama Andora (5) ve Liechtenstein'in (7) konumları da dikkat çekiyor.

Bu yıl, sıralamanın en gerisindeki ülkeler de geçen yıla göre değişmedi: Türkmenistan, Kuzey Kore ve Eritre.

RSF Genel Sekreteri Christophe Deloire, sıralamada kıstas olarak doğrudan ülkelerdeki rejimlerin niteliğinin dikkate alınmadığını, buna karşın çalışmayla, demokratik ülkelerin insan haklarını ihlal eden ülkelere göre haber üretme ve yayma özgürlüğünü daha etkin şekilde koruduklarının ortaya çıktığını açıkladı.

"Diktatörlüklerde, haberin aktörleri aileleriyle birlikte acımasız baskılara maruz bırakılıyorlar. Birçok demokratik ülkedeyse haberciler, basının ekonomik krizi ve çıkar çatışmalarıyla karşı karşıyalar. Tüm bu şartlar birbiriyle kıyaslanamayacak nitelikte olmasa da, ister şiddete karşı olsun, isterse de yayın kısıtlamalarına karşı olsun, baskılara direnenleri anıyoruz."

RSF, sıralama yoluyla kıtaları da basın özgürlüğüne saygı anlamında puanlandırdı. Buna göre, Avrupa 100 üzerinden 17,5, Amerika kıtası 30, Asya Pasifik ülkeleri 42,2, eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ülkeleri 45,3 puan aldı. Arap Baharı'na rağmen Mağrip ve Kuzey Afrika bölgesi 48,5 puanla son sırada kaldı.

2012 yılında, uzun yıllara kıyasla rekor sayıda gazeteci cinayetinin yaşandığı ülkelerin sıralamadaki konumları da, doğal olarak belirgin şekilde etkilendi. Somali 175. Sırada (11 sıra geriledi), Suriye 176. Sırada, Meksika 153. Sırada (4 sıra geriledi), Pakistan 159. Sırada (8 sıra geriledi) kaldı.

RSF, bir ilk olarak, basın özgürlüğünü gösteren yıllık bir dizin de yayımladı. Bu gösterge sayesinde RSF elinde, haber verme özgürlüğünün durumunu ölçmek için, devletlerin genel performansına dair analitik bir araç bulunduruyor. Küresel ölçekte bir ölçüm olmadan bilgi üretim ve yayma özgürlüğünü gerçek anlamda değerlendirme imkanı olmazdı.

RSF'nin 2011 Dünya Basın Özgürlüğü Sıralaması ve bu sıralamaya ilişkin Raporu erişmek için:

- **İngilizce:** <http://en.rsf.org/press-freedom-index-2013,1054.html>
- **Fransızca:** <http://fr.rsf.org/press-freedom-index-2013,1054.html>